

გლობალიზაცია და ეკონომიკური უსაფრთხოება

მურმან კვარაცხელია

ეკონომიკურ მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი
სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
მთავარი მეცნიერთანამშრომელი
თსუ პაატა გუგუშვილის სახელობის ეკონომიკის ინსტიტუტი
murmankvara77@gmail.com

<https://doi.org/10.55896/978-9941-8-5764-5/2023-88-94>

ანოტაცია. გლობალიზაცია გახდა კაცობრიობის შეუქცევადი პროცესი. მისი თანმდევი უარყოფითი გავლენების შედეგად შეიძლება სუვერენული სახელმწიფოები გარკვეული პრობლემების წინაშე დადგნენ. ამ შემთხვევაში ისინი გარკვეული ნეგატიური გამოწვევების წინაშე დგებიან ეკონომიკური უსაფრთხოების თვალსაზრისით. ამის გამო სრულიად ახალი ფორმით იკვეთება სახელმწიფოებს შორის ეკონომიკური ურთიერთკავშირისა და ურთიერთდამოკიდებულების ხარისხი, რომელსაც გლობალიზაცია სთავაზობს. ამ შემთხვევაში სახელმწიფოების მთავარ ამოცანად რჩება ისეთი სახის საფრთხეების აღმოფხვრა, როგორცაა პოლიტიკური, ეკოლოგიური, სამეცნიერო-ტექნიკური, სამხედრო და სხვა. თუმცა ეკონომიკური უსაფრთხოების მნიშვნელობა გლობალიზაციის პირობებში უფრო მეტად იზრდება. ამიტომ საჭიროა სახელმწიფოების ეროვნული ეკონომიკების შესაძლებლობების ძალისხმევით გაერთიანება, რათა უზრუნველყოფილ იქნას ეროვნული ინტერესების დაცვა მსოფლიო და სამამულო ეკონომიკურ სივრცეში საკუთარი პოტენციალის დაცვის კუთხით. ეს კი შექმნის მყარ პირობებს ინოვაციური ეკონომიკის შესაქმნელად, რაც სუვერენული სახელმწიფოების მომავლის გზამკვლევადაც შეიძლება იქცეს.

საკვანძო სიტყვები: გლობალიზაცია, ეკონომიკური უსაფრთხოება, ეროვნული ინტერესები

შესავალი

თანამედროვე მსოფლიოში გლობალიზაციის პროცესი შეუქცევადი გახდა. მისი მნიშვნელობიდან გამომდინარე იგი მჭიდროდ შეიჭრა სახელმწიფოებრივი განვითარების ყველა სფეროში და დომინანტი გახდა. აქედან ერთ-ერთი სწორედ ქვეყნების ეკონომიკურ უსაფრთხოებასთან არის დაკავშირებული, რომლის მყარი საფუძვლების გარეშე ქვეყნის განვითარება შეუძლებელია. ამ პროცესებმა გააღრმავა ტრანსფორმაციული პროცესებიც, რომელიც დაიწყო მეოცე საუკუნის შუახანებიდან, მეორე მსოფლიო ომის დამთავრების შემდეგ. ამ პერიოდიდან დაიწყო მსოფლიო საზოგადოების მიერ თავისი ღირებულებების ძირფესვიანი გადაფასებაც, კარდინალურად შეიცვალა საკუთარი, მანამდე არსებული იდეოლოგია და მოხდა სხვადასხვა საზოგადოებრივი ინსტიტუტების ფორმირება. ასეთი გარდაქმნების მოთხოვნამ ფუნდამენტური საფუძვლები წამოსწიეს წინ, რომლებიც ქვეყნებში ადამიანების უსაფრთხოებაზე აგებენ პასუხს. ამის ერთ-ერთ საფუძველს წარმოადგენს ეკონომიკური უსაფრთხოება.

ეკონომიკური უსაფრთხოება წარმოადგენს მოვლენას, რომელიც ახასიათებს ეკონომიკის მდგომარეობას, რომლის დროსაც ძირითადი ეკონომიკური მაჩვენებლები სრულად აკმაყოფილებენ საზოგადოებრივ ცხოვრებაში მონაწილეების მოთხოვნებს.

* * *

თანამედროვე მსოფლიო პროცესებში გლობალიზაციის გავლენის ხარისხი მნიშვნელოვანია, რომელიც პირდაპირ დიდ გავლენას ახდენს ქვეყნების ეკონომიკურ განვითარებაზე. როდესაც ვიხილავთ გლობალიზაციის მნიშვნელობას, მაშინ უნდა მოვახდინოთ ქვეყნების დაყოფა განვითარებულ და განვითარებად ქვეყნებად. ეს, ჩვენი აზრით, განპირობებულია იმით, რომ გლობალიზაცია მართლა ხომ არ მოიგონეს ძლიერთა ამა ქვეყნისათა ძალებმა იმისათვის, რომ ეკონომიკურად განვითარებული ქვეყნები კიდევ უფრო განვითარდნენ და მეორე კატეგორიის ქვეყნები ისევ ისე იყვნენ ჩაძირულები სიღარიბის წუმპეში. მე ამის თქმის უფლებას მაძლევს თუნდაც ის მესამედი საუკუნის გამოცდილება, რომელიც გამოიარეს პოსტსაბჭოთა ქვეყნებმა ამ პერიოდის განმავლობაში. ეს აზრი გაატარა ათიოდე წლის წინ გამოქვეყნებულ მონოგრაფიაში ნობელიანტმა მეცნიერ-ეკონომისტმა, ჯოზეფ სტიგლიცმა (სტიგლიცი, 2012).

თავის შრომაში მეცნიერი ხაზგასმით მიუთითებს იმის შესახებ, რომ საბჭოთა კავშირის დაშლის შემდეგ, მის ადგილზე წარმოქმნილი თხუტმეტი ახალი ქვეყანა ახალ ეკონომიკურ სისტემაზე გადასვლის შემდეგ მიიღებდა უპრეცედენტო კეთილდღეობას. ბუნებრივია, ასეთი რწმენა აგებული იყო კაპიტალისტური სისტემის უძლეველობის მიზეზ და ამ ქვეყნებს წარმოადგენდა არ ჰქონდათ კაპიტალისტური სისტემის პერიოდულ დამანგრეველ კრიზისებზე და საკუთარი კეთილდღეობისათვის სხვა ქვეყნების იაფი რესურსების ხელში ჩაგდების გარდუვალ პროცესებზე (სტიგლიცი, 2012: 11).

როგორც მსოფლიო ეკონომიკის დინამიკა მეტყველებს ცალკეული ქვეყნების მიხედვით, აქაც პოსტსაბჭოთა ქვეყნები არსებითად ჩამორჩნენ. საკმარისია რუსეთის და ჩინეთის მთლიანი შიდა პროდუქტების მოცულობები შევადაროთ ერთმანეთს და აღმოვაჩინოთ, რომ საბაზრო ეკონომიკაზე გადასვლის შემდეგ ღრმა უფსკრული გაჩნდა მათ შორის. ჩვენი აზრით, გლობალიზაციის შეუქცევადმა პროცესმა განაპირობა ასეთი ტენდენციის ჩამოყალიბება. ამ შემთხვევაში სწორი განვითარების ვექტორი სულ სხვა მიმართულებით გადაიხარა. ჩვენი აზრით, ამ შემთხვევაში გლობალიზაციის პროცესი ერთნაირად არაა სასიკეთო ჩამორჩენილი ქვეყნებისათვის. ასეთ შემთხვევაში ეკონომიკური უსაფრთხოების პრობლემაც მნიშვნელოვან ფაქტორად რჩება, რამდენადაც იგი უშუალოდ დაკავშირებულია სწორედ არსებითად ღარიბი ქვეყნების ეკონომიკურ აღორძინებასთან. ამ პროცესის გაუმჯობესება გარკვეულ გარანტიებსაც იძლევა საშუალოდ განვითარებული ქვეყნებისთვის ეკონომიკური ზრდის სტაბილურობის შესანარჩუნებლად.

ამ დროს გლობალიზაციის პროცესს თუ ღრმად ჩავუღრმავებთ, ისიც ხომ ცხადია, რომ განვითარებული ქვეყნები განვითარებადი ქვეყნების ხარჯზე საკუთარი, არაპროპორციულად მაღალ მოგებას ღებულობენ. ამასთან განვითარებულ ქვეყნებს საკუთარი ბაზარი, ფაქტობრივად, დახურული აქვთ განვითარებადი ქვეყნების მდიდარ და უფრო რენტაბელურ საქონელზე. ამისათვის უწესებდნენ სპეციალურად შემზღულდავ კვოტებს. ამ დროს თვითონ ახდენდნენ სოფლის მეურნეობის სუბსიდირებას, რასაც განვითარებად ქვეყნებს არ ურჩევდნენ. ამის შედეგად ღარიბი იმპორტიორი ქვეყნების შემოსავალი კიდევ უფრო შემცირდა. საბოლოოდ კი, მსოფლიოს რამდენიმე უღარიბესი ქვეყნის მდგომარეობა გაუარესდა (სტიგლიცი, 2012:12). ნიშანდობლივია ის ფაქტი, რომ ასეთი ტენდენციები უფრო მეტად ფარულად თანამედროვე პირობებშიც გრძელდება.

ყოველივე ამაში თვით გლობალიზაცია თავისთავად ასრულებს გადამწყვეტ როლს, რისი ზემოქმედების შედეგად ვითარდება როგორც ეკონომიკა, ასევე პოლიტიკა ცალკეულ ქვეყნებში. ამის შედეგად დღეს ჩნდება საფუძველი ვამტკიცოთ, რომ სახელმწიფოების ინტეგრირება გლობალურ ეკონომიკაში დამოკიდებულია გლობალური ეკონომიკური სისტემების საბაზრო სივრცეებსა და ეკონომიკურ მოვლენებზე და იმაზე თუ რამდენად სენსიტიური იქნებიან ისინი ამ პროცესებში.

გლობალიზაცია თანამედროვე გაგებით სახელმწიფოებს შორის ურთიერთკავშირისა და ურთიერთდამოკიდებულების გართულებასა და გაფართოებასაც გულისხმობს. აქ უკვე ჩნდება ეკონომიკის განვითარების ახალი სტადია, ქვეყნებსა და ეკონომიკებს შორის ურთიერთობების ახალი ხარისხი. გლობალიზაცია იქმნება უამრავი ღრმა ტრანსფორმაციისაგან, რომელიც მიმდინარეობს ადამიანური საქმიანობის სხვადასხვა სფეროებში. (არა მარტო ეკონომიკურში). ამ წერტილიდან დანახული გლობალიზაცია, ესაა ახალი წესრიგის აშენება და ბარიერების შემცირება ცალკეულ ქვეყნებსა და მათ ეკონომიკებს შორის. ასევე იწვევს საქონლისა და მომსახურების წარმოების მსოფლიო მასშტაბების გადიდებას ვაჭრობისა და სხვა საერთაშორისო გაცვლის საშუალებით, რაც მნიშვნელოვან ზეგავლენას ახდენს მსოფლიო ეკონომიკის ნაციონალურ სტრუქტურებზე.

ეს ყველაფერი არის ის დადებითი ტენდენციები, რომლებიც მიმდინარეობს სხვადასხვა ქვეყნებში და სათანადო შედეგებიც სახეზეა. მაგრამ თუ შევხედავთ გლობალურ პროცესებს სხვა რაკურსით, მაშინ სასიკეთო ცვლილებების პარალელურად საწინააღმდეგო შედეგებსაც შეიძლება ჰქონდეს ადგილი. ამის ერთ-ერთი ასპექტია ვაჭრობის ლიბერალიზაცია.

აქედან ცხადია, რომ გლობალიზაცია ერთდროულად ახდენს ზეგავლენას პროცესებსა და მოვლენებზე, რომელსაც ადგილი აქვს ქვეყნების ცხოვრებაში. ყოველივე ეს ხსნის უდიდეს შესაძლებლობებს, რომელიც დაკავშირებულია საქონლის ნაკადებისა და ინფორმაციების გაღრმავებასა და გაფართოებასთან, რაც სახელმწიფოებს, ფირმებსა და ადამიანებს შორის ურთიერთდამოკიდებულების გამოვლენას უწყობს ხელს. ამ პროცესში დიდ როლს თამაშობს მეცნიერულ-ტექნოლოგიური პროგრესი ტრანსპორტის, ტელეკომუნიკაციებისა და ინფორმაციების სფეროებში. ამ შემთხვევაში საგანმანათლებლო დონის ამაღლების შედეგად შესაძლებლობას იძლევა თანამედროვე მსოფლიოს ყველა შემადგენელი ნაწილის დაახლოებისათვის. ესაა მანძილის შემცირება ქვეყნებს შორის, ჩნდება ახალი შესაძლებლობები ტრანსპორტირებასა და კავშირგაბმულობაში, შესამჩნევად მცირდება ტრანსაქციური ხარჯები, რომელიც დაკავშირებულია სავაჭრო და ფინანსურ ოპერაციებთან.

ყველაფერი ეს მიუთითებს გლობალიზაციის წინააღმდეგობრივ და მრავალწახნაგოვან ასპექტებზე და მათ შორის, მის შინაგან წინააღმდეგობაზეც: ეს პროცესი აფართოებს შეფარდებით ანუ მოჩვენებით თავისუფლებას სახელმწიფოსა და მისი სამეურნეო სუბიექტებისათვის და ამავე დროს ავიწროებს, არტახებს უჭერს, არა მხოლოდ ეკონომიკური სარგებლის მიღებაში, არამედ აიძულებს მათ დაემორჩილონ განვითარებული ქვეყნების მიერ მკაცრად დადგენილ ეკონომიკურ წესრიგს. ამაში კი, როგორც ჩანს, იგულისხმება საკუთარი ინტერესების უპირატესობა. თავისი ინტერესების გატარებისათვის მოქნილად ხდება საერთაშორისო ორგანიზაციების გამოყენება. თუმცა, ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ სხვა გზებით გამოსავლის ძიება ფუჭი პროცესია, რამდენადაც მათ ხელშია საინვესტიციო რესურსების მთავარი ბირთვი. ჩვენი აზრით, ნიშანდობლივია ის ფაქტიც, რომ განვითარებადი ქვეყნები იაფი რესურსების წყაროსაც წარმოადგენენ და მათი სტატუსი სრულიად მისაღებია განვითარებული ქვეყნებისათვის.

ყოველივე ეს ახასიათებს გლობალიზაციას როგორც ობიექტურ რეალურ ძალას თავისი თანმდევი უარყოფითი თვისებებით. ის თავისთავად განსაზღვრავს სახელმწიფოების ურთიერთკავშირისა და ურთიერთდამოკიდებულებას ეკონომიკური და პოლიტიკური პროცესების საფუძველზე, რომელიც

ცხოვრებისეული საქმიანობის ყველა სფეროს მოიცავს და განვითარების ახალი პროცესებით საზრდოობს. ყოველივე ეს მონაწილე ქვეყნებისათვის მარტო დადებითი შედეგების მატარებელი არ არის, არამედ გარკვეულ საშიშროებასაც წარმოადგენს. ყოველივე ეს, პირველ რიგში, განსაზღვრავს მათ საგარეო და საშინაო პოლიტიკას როგორც ეკონომიკის, ასევე ადამიანური საქმიანობის სხვა სფეროებშიც. ეს კიდევ ერთხელ ამტკიცებს საერთოდ მიღებულ აზრს იმის შესახებ, რომ გლობალიზაციამ უკვე შეაღწია ადამიანური საქმიანობის ყველა სფეროში, რომელთა შორის მთავარია ეკონომიკური საქმიანობა.

გლობალიზაცია პოზიტიური ზეგავლენას ახდენს თუნდაც კონკურენციის ეფექტში, სადაც ის უალტერნატივოა. ამ მომენტში ჩნდება ერთიანი „თამაშის წესები“, კოლექტიური უსაფრთხოების ღონისძიებების შემუშავებაში, რომელიც უხსნის ყველა ქვეყანას განვითარების დიდ შესაძლებლობებს. თუმცა, აქვე შეიძლება გაჩნდეს შესაძლო ნეგატიური შედეგებიც. ეს დაკავშირებულია განვითარებული ქვეყნების მიერ მიღებულ უპირატესობებთან, ვინაიდან ისინი არიან ძლიერნი და განვითარებულნი, რაც შეიძლება გახდეს მომავალი კონფლიქტების საფუძველი განვითარებად და აუტსაიდერ ქვეყნებთან, რომელიც შეიძლება იყოს ეკონომიკური, პოლიტიკური და სამხედროც კი. ამიტომ გლობალიზაციის პროცესის ჩარჩოებში იცვლება სახელმწიფოების ფუნქციები და შესაძლებლობები როგორც პოლიტიკური და ეკონომიკური ელემენტებისა და პროცესების მონაწილისა (Харламов, Чирук, 2005:6).

აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ ეკონომიკური უსაფრთხოების უზრუნველყოფის შედეგიანი მექანიზმის შექმნა დამოკიდებულია იმაზეც თუ სახელმწიფო რა ტიპისაა. როგორც ცნობილია, მათ ყოფენ სამ სახეობად: განვითარებული, განვითარებადი და აუტსაიდერი ქვეყნები. ბოლო ხანებში სხვა მიდგომაც გამოიყენება, რომელიც უფრო ადეკვატურია ეკონომიკის გლობალიზაციის პირობებთან მიმართებაში. ესენია, რესურსმომხმარებლები და რესურსგამტანი ქვეყნები. უნდა აღინიშნოს კრიზისული წლების გამოცდილება, რომელმაც აჩვენა, რომ განვითარებადმა რესურსგამტანმა ქვეყნებმა განიცადეს უფრო მეტი ზარალი კრიზისის შედეგად, ვიდრე რესურსშემომტანებმა.

სწორედ კრიზისული სიტუაციები და მათი დამანგრეველი გავლენები ეკონომიკაზე, უფრო და უფრო მწვავედ აყენებს დღის წესრიგში ეკონომიკური უსაფრთხოების საკითხს. უსაფრთხოების საფუძველი უკვე დიდი ხანია გასცდა ერთი წვეყნის შესაძლებლობებს. მას არ შეუძლია მარტო დაეყრდნოს საკუთარი ეკონომიკური რესურსების მოთხოვნებს. ეკონომიკური უსაფრთხოების თანამედროვე გაგება ტრანსფორმირდება იმაშიც, რომ სახელმწიფომ შესძლოს თავისი ქვეყნის ურთიერთობა ააშენოს როგორც გლობალური ეკონომიკის ქვესისტემა მთლიან სისტემაში ისე, რომ უზრუნველყოს სამეურნეო სუბიექტების მოთხოვნილების მაქსიმალურად სრული დაკმაყოფილება. ამისათვის აუცილებელია რაც შეიძლება მცირე რაოდენობით გამოიყენოს საკუთარი გამოუყენებელი რესურსები. შეძლებისდაგვარად საკუთარი ამოცანები პარტნიორებზე გადაიტანოს ან უკეთეს შემთხვევაში, ეს ამოცანები გადაწყვიტოს პარტნიორებთან ერთად. სწორედ ასეთ პარტნიორობას აქვს დღეს განსაკუთრებული მნიშვნელობა. თუმცა ასეთი პროცესი დღეისათვის სიღრმისეულად არაა განვითარებული. აქ ადგილი აქვს ახლებურ მიდგომას პრობლემის გადაწყვეტის საქმეში.

თანამედროვე ტენდენციების მიმდინარეობა მსოფლიოში, დარწმუნებით შეიძლება ითქვას სერიოზულად ამწვავეს ეკონომიკურ ბრძოლას სახელმწიფოებს შორის მისი ტრანსფორმაციის სხვადასხვა დონეზე. ამ შემთხვევაში რთული იერარქიული ურთიერთკავშირი მოითხოვს სახელმწიფოს როგორც ინსტიტუტის როლის გაძლიერებას, რომელიც მოწოდებულია ყველა სამეურნეო სუბიექტების მოთხოვნილების მაქსიმალურად დაკმაყოფილებას შეუწყოს ხელი. ამის გაკეთება კი შესაძლებელია ქვეყნის ეკონომიკური უსაფრთხოების მაქსიმალური დონის

უზრუნველყოფით. სწორედ გლობალიზაციის პირობებში ეს რჩება სახელმწიფოს მთავარ ამოცანად, ვინაიდან იგი შექმნის იმ ბალავარს, რაზეც შეიძლება აშენდეს მნიშვნელოვანი საშინაო და საგარეო ამოცანები. აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ მიუხედავად იმისა, რამდენად მნიშვნელოვანია ისეთი სახის უსაფრთხოებები, როგორცაა პოლიტიკური, ეკოლოგიური, სამეცნიერო-ტექნიკური, სამხედრო და სხვა, ეკონომიკური უსაფრთხოების მნიშვნელობის ხარისხი გლობალიზაციის პირობებში უფრო მეტად იზრდება.

აქედან გამომდინარე, უსაფრთხოების უზრუნველყოფა სხვადასხვა მიმართულებით ხორციელდება. ეს შეიძლება იყოს მაკროეკონომიკის პოლიტიკის ინსტრუმენტებთან შესაბამისობა, მაკროეკონომიკურ მაჩვენებლებზე კონტროლი, რომლებიც ასახავენ ქვეყნის ეკონომიკური უსაფრთხოების დონეს. ამიტომ უნდა შემუშავდეს სტრატეგია და კონკრეტული მოქმედებები ქვეყნებისა და გლობალური სამეურნეო სუბიექტების მიმართ, რომლებსაც შეუძლიათ შესამჩნევი ზეგავლენა მოახდინონ სახელმწიფოს ან სახელმწიფოთა გაერთიანებების ეკონომიკურ უსაფრთხოებაზე. ასევე საჭიროა ინვესტირების ინტერესებისა და გარანტიების უზრუნველყოფა ეკონომიკის რეალურ სექტორში. გარემოს დაცვისა და ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტის წარმოება, ურთიერთსასარგებლო ახალი წარმოების ფორმების ძიება და სხვა (Кирилин, 2005).

გლობალიზაციის პროცესში მსოფლიო ეკონომიკის გახსნადობის ხარისხის ამაღლებამ შეიძლება წარმოშვას ორი ურთიერთსაწინააღმდეგო ტენდენცია. პირველი მდგომარეობს იმაში, რომ მსოფლიოს უდიდეს ნაწილში სახელმწიფო საზღვრები უკვე არ წარმოადგენს მთავარ ბარიერს წარმოების, საქონლისა და ფულის ნაკადების მოძრაობაში. ესენი ურთიერთთანამშრომლობაში გადაიზარდა უკვე. ეს იძლევა შესაძლებლობებს შემცირდეს წარმოების დანახარჯები, მოხდეს წარმოების სტრუქტურის და გამოშვებული პროდუქციის ასორტიმენტის ოპტიმიზაცია, გამარტივდეს კაპიტალის მოზიდვა და ამის შედეგად დაჩქარდეს ეკონომიკური ზრდა. მეორე პროცესი მდგომარეობს იმაში, რომ საზღვრების გახსნის შედეგად გაიზრდება გარკვეული ჯგუფის საქონელსა და მომსახურებაზე მოთხოვნა, რომელთა წარმოება უფრო ეფექტურია ამა თუ იმ ქვეყანაში. ყოველივე ეს მიდის იქამდე, რომ ცალკეული დარგების განვითარების უთანაბრობამდე და მსოფლიო ბაზრის კონიუქტურაზე დამოკიდებულების ხარისხი იზრდება, ეს კი აძლიერებს საგარეო ეკონომიკური საფრთხეების როლს. საბოლოო ჯამში სახელმწიფოთა გლობალური სისტემის უსაფრთხოების ტრანსფორმაცია გამოიწვევს „რბილი უსაფრთხოების“ პრობლემის როლის გაზრდას, რომლის ბაზირებაც ხდება ისეთ სოციალურ-ეკონომიკურ ქვესისტემებზე, როგორცაა ფინანსური, ეკოლოგიური, სიღარიბესთან ბრძოლის და სხვა.

„მკაცრი უსაფრთხოების“ საკითხები თანდათანობით გადაინაცვლებს შეჯიბრების სფეროდან ახალი ტექნოლოგიების მხარეს. ამ კუთხით განსაკუთრებულ როლს თამაშობენ ტრანსნაციონალური კორპორაციები, რომლებიც მიისწრაფიან სხვადასხვა სახელმწიფოების ეკონომიკა და ეკონომიკური პოლიტიკა და მათი პერსპექტიული სეგმენტები დაუქვემდებარონ მსოფლიო ეკონომიკური სივრცის უნივერსალიზაციის ინტერესებს. სახელმწიფოს ვალია ამ შემთხვევაში მინიმუმამდე დაიყვანოს წარმოშობილი უსაფრთხოების რისკები. ამ შემთხვევაში მცირე ეკონომიკისა და მწირი რესურსების მქონე ქვეყნები განსაკუთრებული ზეგავლენის ქვეშ შეიძლება მოექცნენ. ამ კუთხით ბოლომდე პრობლემის აღმოფხვრა, ჩვენი აზრით, შეუძლებელია, მაგრამ საჭიროა უფრო მეტი ძალისხმევა და სწორი მიდგომა.

ამისათვის საჭიროა, სახელმწიფომ მაკონტროლებლიდან პარტნიორის როლში გადაინაცვლოს. უკვე გამოიკვეთა, რომ მისი ფუნქცია სწორედ გლობალიზაციამ აქცია პარტნიორად როგორც ბიზნესში, ასევე ადამიანებისთვისაც. გარდაქმნის გარეშე შეუძლებელი ხდება მოდერნიზაცია და ეკონომიკური უსაფრთხოების მიღწევა. ამისათვის აუცილებელია სახელმწიფოს ეკონომიკური პოლიტიკის კონცეფციის შემუშავებიდან დაწყებული და სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების პროგნოზით

დამთავრებული ფინანსური სისტემის სრულყოფასა და სახელმწიფო ბიუჯეტზე სწორი ორიენტაციის გაკეთება. ეს უნდა აისახოს სახელმწიფო საბიუჯეტო სახსრების საზოგადოებრივი ინტერესებისთვის დახარჯვაში, რომელიც არ უნდა იყოს თვითმიზანი. მთავარია ისეთი სისტემის შექმნა პროგნოზირების კუთხით, რომელიც საზოგადოების მოთხოვნილებას მაქსიმალურად დააკმაყოფილებს, მათ შორის ეკონომიკური უსაფრთხოების სასურველი დონის მისაღწევად.

დასკვნა

სახელმწიფოს ეკონომიკური უსაფრთხოება გლობალიზაციის პირობებში შესაძლებელია შემდეგი მთავარი მიმართულებით ჩამოყალიბდეს:

1. უნდა გამოიკვეთოს ეკონომიკური უსაფრთხოების გაძლიერების როლი, როგორც პროცესისა, რომელიც განსაზღვრავს სახელმწიფოს ეკონომიკურ და არაეკონომიკურ პოზიციას მსოფლიო თანამეგობრობაში.
2. ეკონომიკური უსაფრთხოების ეფექტიანი მიღწევა შესაძლებელია მხოლოდ რამდენიმე სახელმწიფოს ძალთა გაერთიანებით, მათი ფუნქციების განაწილებით, რაც თავისთავად შეამცირებს დანახარჯების პროცესს.
3. უნდა გაძლიერდეს პროგნოზირების როლი სახელმწიფოსა და მსხვილი ბიზნესის ინტერესების ბალანსის მისაღწევად, რომელიც გამოიწვევს ყველა სახის დანახარჯების ოპტიმიზაციას ეკონომიკური უსაფრთხოების მიღწევის პროცესში.

გამოყენებული ლიტერატურა

საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური: საქართველოს ეროვნული ანგარიშები 2021.

საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური: ინფლაცია საქართველოში. სექტემბერი, 2021. თბილისი, 2021.

საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური: პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები საქართველოში. 2021.

სტიგლიცი ჯ. (2012). გლობალიზაცია და მისი თანმდევი უკმაყოფილება. თბილისი.

Кирилин А. www.trud.ru/artike_11/24-05/88066_gadanie_na_vto.html

Иноземцев В.Л. (2004). Современное постиндустриальное общество: природа, противоречия, перспективы. М.

Харламов А.В., Чирук И.С. (2005). Изменение концепции экономической политики государства в условиях глобализации. Известия СПбУЭФ, №2.

Globalization and economic security

Murman Kvaratskhelia

Doctor of Economic Sciences, Professor

Sukhumi State University

Chief Research fellow

TSU Paata Gugushvili Institute of Economics

murmankvara77@gmail.com

Globalization has become an irreversible process of humanity. As a result of its negative effects, sovereign states may face certain problems. In this case, they will face some negative challenges in terms of economic security. Because of this, the degree of economic interrelationship and interdependence between states, which globalization offers, is being defined in a completely new way. In this case, the main task of the states remains to eliminate such threats as political, ecological, scientific-technical, military and others. However, the importance of economic security is increasing in conditions of globalization. Therefore, it is necessary to unite the efforts of the capabilities of the national economies of the states in order to ensure the protection of national interests in terms of protecting one's own potential in the world and national economic space. This will create solid conditions for creating an innovative economy, which can become a guide for the future of sovereign states.

Keywords: globalization, economic security, national interests